

Česká koreanistika

Za „otce české koreanistiky“ se označuje **Han Hŭng-su** (1909-asi 1953). Han Hŭng-su se narodil v Käsöngu, vystudoval na japonských univerzitách historii a archeologii a v roce 1936 se vydal studovat do Vídně a později do Fribourgu, kde v roce 1940 získal doktorát. Počátkem 40. let několikrát navštívil Prahu, kde měl pro zájemce přednášky o korejské kultuře.

Právě na těchto přednáškách se s korejskou problematikou seznámil **Alois Pultr** (1906-1992), který původně vystudoval němčinu, francouzštinu a filosofii, působil jako gymnaziální profesor a soukromě se zajímal o japonštinu.

Když se Han v roce 1943 trvale usadil v Praze a začal učit japonštinu a korejštinu na Orientálním ústavu. Pultr od roku 1945 působil jako lektor japonštiny (a později korejštiny) tamtéž.

Han v roce 1949 vydal německou publikaci o dějinách Koreje *Korea včera a dnes*, která téhož roku vyšla také česky v překladu japanisty Miroslava Nováka a stala se první publikací o korejských dějinách v češtině.

Han a Pultr společně přeložili román *Proud* od Kim Nam-čchöna (1911-1953), první literární překlad z korejštiny do češtiny¹. Společně připravili první českou *Učebnici korejštiny a Příruční slovník česko-korejský* (obojí vyšlo v roce 1954); tato učebnice byla také přeložena do němčiny.

Han se v roce 1948 vrátil do KLDŘ, kde napřed působil jako archeolog na velmi prestižní akademické pozici, záhy však upadl v nemilost režimu a pravděpodobně se stal obětí politických čistek.

V roce 1950 byl pod Pultrovým vedením založen obor koreanistika na FF UK, vyučovaný na katedře filologie a dějin Dálného Východu.

Vzhledem ke geopolitické situaci bylo samozřejmě nevyhnutelné, že se československá koreanistika v tomto období orientovala primárně na KLDŘ (avšak i kontakt s KLDŘ byl poměrně problematický). Tomu odpovídají i dobové učebnice, které se vesměs zaměřují na severokorejský úzus, což značně omezuje jejich využití v současné době. Čeští koreanisté se samozřejmě snažili seznamovat i s prací jihokorejských lingvistů (které získávali od evropských vědeckých institucí) a uvádět informace i o jihokorejském úzu, byli v tom však velmi omezeni dostupností pramenů.

¹ Ještě předtím, v roce 1938, vyšel v českém překladu autobiografický román anglicky píšícího korejského spisovatele Kang Jonghŭla / Younghilla Kanga „Drnová střecha“. První české vydání má grafickou úpravu od Toyen.

Na severokorejskou literaturu se v padesátých letech orientovala také další překladatelská činnost Aloise Pultra, který přeložil básně klasika severokorejské prorežimní poezie Čo Ki-čchöna (*Pektusan*, Praha: Mír, 1950; *Ulice v plamenech. Básně z boje korejského lidu za svobodu*. Praha: Malá knižnice Orientu, 1952).

Ještě v padesátých letech vytvořil básník Oldřich Vyhlídal na základě doslovných překladů korejského bohemisty Nam Ki-dōka (uváděn jako Nam Gi Dok) několik knih překladů klasické korejské poezie *sidžo* (Chrysantémy, Praha: SNKLHU, 1958; *Věčná slova země zelených hor*, Praha: Odeon, 1967). Tyto překlady se setkaly s velkým čtenářským ohlasem.

Alois Pultr v roce 1973 vydal ještě *Přehled dějin korejské literatury* (Praha: SPN, 1973). Alois Pultr a Vladimír Pucek pak společně připravili podrobnou *Mluvnici korejštiny*: Pultr napsal první část věnovanou fonetice a morfologii (vyšla 1979) a Pucek druhou část věnovanou syntaxi (1986).

Alois Pultr vedl oddělení koreanistiky na FF UK až do roku 1974, kdy musel kvůli problémům se zrakem odejít předčasně do důchodu; oddělení poté vedl jeho žák Vladimír Pucek, který byl dlouho jediným interním učitelem na oboru. Alois Pultr zemřel v roce 1992.

Vladimír Pucek sám vydal v roce 1980 učebnici *Základní kurs současné korejštiny* a v roce 1983 *Základy korejštiny*; v roce 1982 vydal skripta *Úvod do studia koreanistiky*. Podílel se také na několika společných publikacích pro orientalisty (*Úvod do čínského, japonského a korejského písma*, 1978; *Ekonomický a politický přehled zemí Dálného východu*, 1984).

V roce 1990 byla založena Československo-korejská společnost, v jejímž čele stál Vladimír Pucek. Tato společnost (od r. 1995 jako Česko-korejská společnost) funguje dodnes a intenzivně se podílí na rozvíjení kulturních i obchodních kontaktů s Korejskou republikou. Její webové stránky najdete zde: <http://www.cks-korea.cz/historie/>

Krátce poté byly navázány diplomatické styky s Korejskou republikou, což umožnilo intenzivnější rozvoj koreanistiky díky prakticky neomezenému kontaktu s Jižní Koreou. Devadesátá léta 20. století a první léta 21. století jsou tedy dobou obrovského boomu koreanistické publikační činnosti.

Sám Vladimír Pucek po roce 1989 vydal *Lexikologii korejštiny* (1997), *Jazykovou politiku v Koreji* (2000), podrobnou *Gramatiku korejského jazyka* (2005, znovu vydáno 2012). Přeložil také korejskou učebnici dějin klasické literatury *Dějiny korejské klasické literatury od nejstarších dob do konce 19. století*. S Miriam Löwensteinovou vydal v roce 2006 *Studie z dějin starší korejské literatury*, s Vladimírem Glombem v roce 2013 *Klasickou korejštinu*.

Vladimír Pucek se věnoval také uměleckému překladu: zprvu ve spolupráci s Jozefem Genzorem vydal převyprávění korejských mýtů *Vodopád Devíti draků* (1983), v roce

1997 vyšla volná převyprávění *Korejských pohádek*, v roce 2001 výbor z klasické korejské poezie *Jasná luna v prázdných horách* (ve spolupráci s básníkem Petrem Borkovcem), v roce 2005 vyšel jeho překlad klasického korejského románu *Putování paní Sa na jih*. Editoval také dva svazky výborů z moderních korejských povídek *Tváře a osudy* (1999) a *Ukradené jméno* (2006).

Ze slovenských absolventů pražské koreanistiky se prosadil především všestranný lingvista **Jozef Genzor** (z koreanistického díla *Tajomstvá belasého draka. Kórejské mýty a povesti*, Bratislava 1978; s Vladimírem Puckem *Vodopád Devíti draků. Korejské mýty a pověsti*, Praha 1983).

Po odchodu Vladimíra Pucka do důchodu v roce 2004 vede až dosud koreanistický seminář na FF UK Miriam Löwensteinová. Seminář se pod jejím vedením dále rozvíjí: v roce 2013 byl na FF UK založen Sedžongův institut (KSIP – King Sejong Institute Prague), který umožňuje intenzivnější kontakt s korejskými univerzitami.

Miriam Löwensteinová se badatelsky zaměřuje především na literárněvědnou koreanistiku: je autorkou *Dějin moderní korejské literatury* (Praha: Karolinum, 1998), publikace *Králové, královny a hrdinové starověké Koreje* (Praha: Orientální ústav AV ČR, 2003), koreanistické části *Encyklopedie mytologie Japonska a Koreje* (Praha: Libri, 2006; autorkou japanistické části je Vlasta Winkelhöferová) a *Slovníku korejské literatury* (Praha: Libri, 2007).

Přeložila klasické korejské romány *Sen devíti z oblaků od Kim Man-džunga* (Praha: Reflex, 1992), *Vyprávění z dlouhé chvíle* (Praha: Brody, 1997; ve svazku jsou romány *Královna In-hjon*, *Vyprávění z dlouhé chvíle* a *Ctná královna a nešťastná princezna*) a povídky *Zápisky za hranicí uvěřitelného* od Im Panga (Praha: Togga, 2018), dále výbor *Hvězda blesku: hrdinské příběhy ze staré Koreje* (Praha: Orientální ústav ČSAV, 1992), poezii básníků Han Mal-suka (*Písně z druhého břehu*, Praha: Dar Ibn Rushd, 1997), Kima Sakkata (*Básně Kima Klobouka*, Praha: DharmaGaia, 2009) a několik knih současného básníka Ko Ůna (*Květy okamžiku*, Praha: Mladá fronta, 2005; *To je*, Praha: Nová vlna, 2011; *Deset tisíc životů*, Praha: DharmaGaia, 2013).

S Martou Buškovou a Štěpánkou Horákovou přeložily také *Dějiny Koreje* od Cartera J. Eckerta (Praha: NLN, 2001), v současnosti asi nejúplnější českou publikaci o korejské historii.

Spolu s koreanistou a religionistou Markem Zemánkem přeložili *kroniku Samguk jusa: Nepominutelné události Tří království* (Praha: NLN, 2012).

S Vladimírem Glombem spolupracovala na publikaci *Korejská náboženství* (Praha: Togga, 2014), v níž jsou shrnuty prameny k náboženským tradicím Koreje.

Vydala také populární publikaci *V Koreji se Korejcům nevyhneme* (Praha: NLN, 2010), v níž se zabývá korejskou mentalitou a každodenním životem. Tato kniha obsahuje mnoho cenných rad pro cestování do Koreje

V roce 2019 uspořádala Löwensteinová obsáhlý dvojsvazkový sborník *Made in Korea* (Praha: Nová vlna, 2019), v němž se různí autoři zabývají nejrůznějšími aspekty tradiční i současné korejské kultury a společnosti.

Miriam Löwensteinová sestavila také další výbor z moderní korejské povídky *Lod' pokladů* (Praha: Nová vlna, 2012).

Ivana Marie Gruberová se překladatelsky zaměřuje především na klasickou i současnou poezii a na korejský buddhismus (*Stanu-li se kamenem: výbor z korejské poezie 20. století*, Praha: Mladá fronta, 1996; Manhe Han Jong-un: *Tvoje mlčení: výbor z milostné poezie korejského buddhistického mnicha*, Praha: DharmaGaia, 1996; *Prázdné hory jsou plné větru a deště: antologie básní korejských zenových mistrů*, Praha: DharmaGaia, 2002; *Děšť v horách rozeznívá bambusy: výbor z básní hansí, klasické korejské poezie psané čínsky*, Praha: DharmaGaia, 2005; *Jak se prodavač papíru stal buddhou: korejské buddhistické legendy*, Praha: DharmaGaia, 2006; Mistr Ůisang: *Mapa říše skutečnosti dle Avatamsaka sūtry*, Praha: DharmaGaia, 2009; Kim Si-sup: *Slyším padat sníh: výbor z klasické poezie hansí korejského básníka 15. století*, Praha: DharmaGaia, 2010; Kjongho Songu: *Měsíc myslí úplně kulatý: básně korejského zenového mistra*, Praha: DharmaGaia, 2011; Kim Kwang-kju: *Země mlh*, Praha: DharmaGaia, 2012).

V posledních letech se (mimo jiné i díky štědré podpoře literárních překladů ze strany jihokorejské vlády) **intenzivně rozvíjí překlad současné korejské prózy do češtiny**, zejména populárních korejských autorek Ůn Hŭi-kjŏng (*Krásá mnou pohrdá*, Praha: Argo 2016), Sin Kjŏng-suk (*Někde zvoní telefon*; Praha: Argo, 2015 – román je zaměřen na povstání v Kwangdžu) a Han Kang (*Vegetariánka*, Praha: Odeon, 2017; *Kde kvete tráva*, Praha: Odeon, 2018; *Bílá kniha*, Praha: Odeon, 2019 – vše dosud uvedené v překladu Petry Ben-Ari), kontroverzního Ha Il-čiho (*Republika Užupis*, Praha: Argo, 2015), „korejského Murakamiho“ Kim Jŏngha (*Říše světla*, Praha: Argo, 2013; *Mám právo se zničit*, Praha: Argo, 2014 – obojí v překladu Tomáše Horáka) a I Sŭng-u (*Ta druhá strana života*, Praha: Argo, 2015, překlad Miriam Löwensteinová).

V loňském roce vyšel v češtině také pozoruhodný román *Kim Čijong – ročník 82* od Čo Namdžu (Brno: Host, 2019, v překladu Tomáše Horáka). V tomto románu autorka rozvíjí příběh „statisticky nejpravděpodobnější“ korejské ženy narozené v roce 1982 (Kim je nejčastější příjmení, Čijŏng je nejčastější ženské jméno, které se v daném roce dávalo, hrdinka má průměrnou porodní váhu, průměrný plat apod.) a ukazuje nejrůznější problémy, kterým ženy v současné Jižní Koreji čelí (od selektivních interrupcí podle pohlaví plodu přes různé formy sexuálního obtěžování až po diskriminaci žen na pracovním trhu). Tato kniha vzbudila v Jižní Koreji obrovskou odezvu a vyvolala celospolečenskou diskusi a její překlad vzbudil i velký zájem české kritiky.

Na problematiku KLDŘ se specializuje Nina Špitálníková, která měla možnost být v KLDŘ na studijním pobytu (*Propaganda v KLDŘ: funkce, metody a vývoj*, Kolín: Beth-Or, 2014; *Mezi dvěma Kímy*, Praha: NLN 2017 – v této knize popisuje své zkušenosti ze studijního pobytu) a intenzivně se zapojuje i do veřejné diskuse na toto téma.